

ORKUPOLITIKKUR

Hann vísir á, at um eftirlitsmyndugleikin, Jarðfeingi, skuldi valt Røkt fram um SEV í seinasta vindorkuútboðnum, so hevði tað sambært tølum hjá Jarðfeingi kostað elbrúkaranum 2,5 milliónir krónur meira um árið, tað eru góðar 30 milliónir krónur fyri samlaðu verkætlanina.

– Her mugu vit sostatt sum politiskur myndugleiki meta um, hvørt hesin beinleiðis meirkostnaðurin stendur mát við vinningin av at fáa ein nýggjan veitara inn á vøllin – ein nýggjan veitara, sum sannlíkt kundi verið við til at økja um nýhugsanina, innovasjónina, sigur Johan Dahl.

Liberalisering

Tó at hann aftrar seg við at trumfa sínar hugsanir um SEV-ognarskapin og kappingarfortreytir ígjøgnum, so ætlar vinnumálaráðharrin í øllum førum at halda fast um liberaliseringina, sum kom við elveitingarlógini í 2007. Hon ásetir millum annað, at nýggir veitarar skulu hava møguleika at bjóða seg fram og vinna útboð, um teir eru kappingarførir.

– Sjálvt um teir nýggju veitararnir ikki vinna útboðini, so leggja teir trýst á verandi veitara. Eg eri millum annað sannførdur um, at Røkt hevur verið við til at flutt SEV skjótari fram

móti vindorkuni, enn stóra orkufelagið annars vildi gjørt, umframt tað at lut-tøkan hjá Røkt í seinastu vindorkuútboðnum hevur fingið SEV at kýtt seg eyka nógv at fáa el-søluþrísinn niður, sigur Johan Dahl.

Einkarrætturin hjá SEV til vatnorkuframløsluna gekk út í oktober í fjør, men loyvið varð fyribils longt til 30. apríl í ár, meðan elveitingareftirlitið undir Jarðfeingi viðger umsóknina hjá SEV um nýtt loyvi til vatnorkuna.

– Í hesum sama viðfeingi haldi eg eisini, at vit skulu nýta liberaliseringshugsanirnar frá vindorkuøkinum og sum minsta mát liberalisera vatnorkuframløsluna, so at aðrir fáa møguleika at bjóða inn. Men hetta málið er til viðgerar í elveitingareftirlitinum, so her er eingin niðurstøða um hetta enn, sigur vinnumálaráðharrin.

– Í hesum sambandi er tað tó ein sannroynd, at SEV við síni støðu sum netfelag hevur ávísar kappingarfrymuni, sum kunnu gera, at felagið á óhepnan hátt kann ávirka eitthvørt útboð til egnan fyrimun. Í nøkrum førum vildi eitt útboð, har SEV sleppur at bjóða við, tískil einans verið eitt eiti. Tí eiga vit sjálvandi fyri hvørja verkætlan at meta, um útboð er rætta amboðið at skapa kapping, leggur hann dent á.

Sera ivasamir eigarar

Tað eru kommunurnar, ið eiga SEV, og tær vóru alt annað enn fegnar um heildarætlanina fyri elorkuøkið, sum Johan Dahl, landsstýrismaður í vinnumálum, borðreiddi við í 2011. Hann hevði havt ein arbeisbólk at standa fyri hesum arbeidnum.

Í einum hoyringssvari til Vinnumálaráðið, dagfest 17. februar 2012, fylast kommunurnar og stýrisformaðurin í SEV harðliga á, at tilgongdin til heildarætlanina als ikki hevur verið nøktandi.

Millum annað skriva tey soleiðis:

”Hóast kommunurnar eru eigarar av elskipanini í landinum, eru tær ikki umboðaðar í arbeisbólkkinum, men fáa saman við øðrum áhugapørtum status sum

kontaktpersónar, sum verða kunnaðir og hoyrdir eftir tørvi. Hetta kann á ongan hátt góðtakast.

Uppskot til arbeissetning og samanseting av arbeisbólki átti sjálvsagt at verið viðgjørt politiskt í samráð við kommunurnar sum eigararnar av SEV og Vinnumálaráðið, sum hevur yvirskipaðu ábyrgdina av økinum. Í øðrum lagi átti umboð fyri SEV at verið sjálvskrivað sum limir í arbeisbólkkinum. At SEV, sum liggur inni við størstu sum liggur inni við størstu feroysku vitanini um elskipanir, ikki luttekur í arbeidnum, men fær status sum kontaktpersónur, og í besta lagi skal koma við onkrum ikasti eftir umbøn frá arbeisbólkkinum, er ikki nøktandi.”

Vantandi álit

Og um avleiðingina av hesum skriva eigararnir av SEV:

”Tilmælir og niðurstøður í heildarætlanini eru í stóran mun merktar av, at kommunurnar og SEV ikki hava luttikið í arbeidnum.

Hugburðurin mótvegis SEV og kommununum tykist yvirhøvur merktur av vantandi álit. Innihaldið, greiningar, niðurstøður og tilmælir í heildarætlanini eru sum heild sera ivasom, og í summum førum beinleiðis villeiðandi.

Undirritaðu feløg kunnu bert staðfesta, at fyriliggjandi heildarætlan ikki er eitt nøktandi grundarlag fyri politiskari viðgerð, tiltekum og møguligum lógarbroytingum, sum heildarætlanini annars var ætlað

at verða sambært arbeissetninginum.”

Kommunurnar staðfesta eisini, at ein av niðurstøðunum í heildarætlanini er, at verandi ognarskapurskapur hjá SEV er ein forðing fyri menning og virkisfýsni á elorkuøkinum, og at tað tiskil er neyðugt, at landið yvirtekur eigaraskapin frá kommununum.

Í hesum sambandinum sóknast tær eftir neyvari útgreiningum av ognarviðurskiftunum og einari virðisaseting av SEV.

Sundurskiljing

Heildarætlanin leggur upp til, at SEV verður skilt sundur í tvær eindir, eina neteind og eina framleiðslueind, men kommunurnar halda onga haldgóða grundgeving

vera fyri hesum.

Tær halda ikki, at hædd verður tikin fyri støddini á feroysku elskipanini og vísa á eitt EU-direktiv (EU-direktiv 2003/54/EF), sum verður nýtt sum grundarlag, tá elskipanir í EU skulu býast sundur í framleiðslu- og neteindir. Her ger artikel 26 í nevnda direktivi undantak fyri elskipanum, sum eru minni enn 500 gigawatt-tímar (GWh) um árið, og tann feroyska framleiðslan er bara gott og væl helvtina av hesum (291,6 GWh í 2012).

Hoyringssvarið er skrivað undir av Gunnvu við Keldu, táverandi forkvinnu í Kommunusamskipan Føroya, Asbirni Djurhuus, táverandi formanni í Føroya Kommunufelag, og Jakupi Suna Lauritsen, stýrisfor-

manni í SEV.

Spurdur, hví umboð fyri kommunurnar ikki vóru við í arbeisbólkkinum, sum orðaði heildarætlanina, sigur Johan Dahl, at tær vóru við í hoyringsbólkkinum tá og sjálvsagt nú eru við til at gera ítøkiligu virkisætlanina.

– Tær viðmerkingar, sum kommunurnar høvdu til heildarætlanina, eru grundarlag undir verandi arbeidnum við virkisætlanini. Virkisætlanin er ein roynd at samansjóða sjónarmiðini hjá kommununum og landinum og at finna semju um framtíðarleistin fyri orkuøkið, sigur Johan Dahl.